

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Quinta, an testes domestici vel i[n]imici sint p[ro]duce[n]di? So. no[n].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62466](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62466)

Exco- tra ecclesiam, et alium detinendi extra. Et licet exco- muni- catio non possit conferri nisi effectum in exco- muni- catione, tamen consequitur sedm. Itē in quibus tot erunt effectus, abolutiones, quot fuerint exco- municationes? et videtur qd vna abolutione oēs exco- municationes tollat. Adde tur: vt ar. ff. de ac- no. per cepira. l. pluribus. Bar. in 2. l. si ex pluribus. l. de pu vel qd saltem vitu- pilio, ma confirmet oēs. ff. si pcedentes: vt. ff. pluri- 2. mania puelor. bus. ff. est receptum. ff. and. i. casus. no. nū. Cōcludit Gratia: Bal. in nūo ex supra dictis. l. n. c. d. sup.

Q. In hac q- stione probatur qd inimici, consanguinei, criminosi, gra- uos, serui, liberi, familiares nō possunt esse testes, nec accusatores, nec iudices: et hoc probatur per. xij. au- thorita. Joan. de fan. 2. non diuiditur. C. Casus. hic instruitur quinta questio, qua querit an testes de domo accusatorum et inimici sint audiendi. Et probatur per sequēta ca. qd non nisi in causa ma- trimonialia: vt. xxxv. q. vi. c. j.

Quod hō. domesticus sunt libertus, colonus aseri- ptus, c. de his qui ad ecclē. confu. l. vi. §. sane. item mercenarius. ff. de penis. respiciendū. §. furra. itē om- nes qd sunt de familia alicuius, siue sint liberi, siue nō, domesticus intelligunt. ff. de edic. edic. §. familie. Large tamen dicuntur familiares omnes qui habitāt cum aliquo. vt extra de testi. in l. i. l. i. extra de of. de- leg. in l. i. n. a. vnde cum vrot dicatur de familia: vt. ff. ad syl. l. j. §. si vir domesticus est. 2. arg. c. de re mi. quis- cūq. lib. xij. 2. vrot dicitur domestica. et vbi dicitur §. ne- cesse. arg. contra. c. de questionibus. l. iij. Item domes- tici sunt qui sunt in eius dē potestate: vt in l. i. de testi- ff. §. in testibus. item propinquus. c. de emenda. seruo. l. j. Hoc etiam norandum qd amicus non potest esse testis: vt. §. proxima causa. q. iij. §. itē testium fidei: nec cui im- perari potest ratione patrie vel dominice potestatis: vt l. iij. q. iij. §. item in criminali. Item inimicus capitalis nunq. admittitur: sed si est inimicus alia de causa, ad- mittitur: sed tempore disputationis disquiretur, an sit eicredēdū. in auren. de testi. §. si vero odiosus. col. vj. Item consanguinei omnes fm. Alium possunt admitti- ti si tales appareant qui veritatem gratie preponant. l. iij. q. iij. §. eos testes. sed hoc non credo verū, cum etiā iudex propter hoc possit recusari. extra de app. postre- mo. extra de offic. iudi. dele. causam que. Sed in causa matrimonij admittuntur consanguinei. xxxv. q. vi. c. j. 2. §. j. 2. arg. ff. de proba. etiam in matris. extra qui ma. ac- cu. pos. videtur. quod verum est vbi agitur de consan- guinitate probanda vel improbanda, alia repellentē quasi suspectū: vt extra de testi. super eo. Jo. Sed certe male dicitur Joānes, qm. parentes bene admittantur sus- per federe matrimonij: vt in illa de re. super eo. 2. i. de- cre. videtur. in fi. 2. ita seruat de facto. B.

Q. Quod hō. tes- nes s. domo accusator. p. ducēdi non sint, 2. qd vor inimicor. nō sit audieda, multorū authoritatib. p. baf. Et enim Calixtus papa. Consanguinei et familiares aduersus extraneos testimo- nium non dicant. Consanguinei accusa- toris aduersus extra-

Consanguinei. C. Casus. Consanguinei accusatos ram, vel familiares eorum, vel de domo sua pro- deuntē contra extraneos testificari non possunt: si ra- men partes consenserint, consanguinei inter se testi- centur, 2. non in alios.

neus testimonium non dicat: nec familiares? vel de domo prodeuntē: sed si voluerint et iudicem consenserint, inter se parentes? testificetur, 2. nō in alios. Item Anacletus papa. C. Hup. inimici, accusatores vel testes esse non possunt. Accusatores et testes esse non possunt qd ante hesternū diem aut iudici- tertius inimici fuerint: ne tra- ti nocere cupiant, ne lesi se vi- ciali velint. Innocentius igitur

motu parentibus, istud de victimo. Vel illud de colla- teralibus, istud de deicendibus vel ascēdētib. Contra collateralem enim non cogitur quis testificari. Testis vīs ad quartum gradum: vt. l. iij. q. iij. §. lege Julia. et. cari §. hoc intelligunt quidam in criminalibus causis tantū, collate. Sed in civilibus (vt dicant) licite admittitur cōtra fra- trem fratrem, 2. pro ipso: quia nulla lege est prohibitiū, nō et edicim de testibus est prohibitiū: vt. ff. de testi. cog. l. j. Item quia in penitentiis iudicis filius potest habere patrem iudicem: vt. §. e. q. vj. §. cognitor. 2. ff. de iud. l. in penitentiis. Jo. ego hoc non credo, quia propter ran- guinitatē aliquis recusatur: vt extra de appel. postre- mo. potest tamen dici qd collaterales admittantur post tertium gradum, ea ratione quia vīs ad gradum illi non cogitur inter se dicere testimonij. Domini vj. dicebat qd filij potest habere patrem iudicem, nisi re- cusetur, quia recusari potest vt. d. c. postremo. B. Sed quid si testis est consanguineus illius pro quo inducitur, 2. illius contra quem inducitur? Satis videtur qd tunc par affectionis causa suspitionem fraudis excludit. ff. de ri. nup. non solum. §. j. Vel videtur qd in civili causa admittuntur consanguinei, siue propinquus, siue remoti in testimonium, licet non possint esse iudices: minus enim causa repellit iudicem qd testem: vt dicunt mille iudices qd vnus testis, ad hoc facti extra de app. postremo.

Accusatores. C. Casus. Questio fuit ab Anacleto hinc fuerit inimici, sint in testimonio admittēdi. Et rō- det qd nō, ne lesi se velint viciali: quare querēdi sunt tes- tes inoffensivi 2. nō suspecti. Et dic. ante hesternū diem generaliter, p. preterito tēpore ponit. in diuersis p. die tertio. l. nunc est tertius dies. e. qd. hesternū. arg. qd repellit accusator et testis eque per preteritas sicut p. presentes inimicitias. sic. v. q. j. de app. qui crimen. 2. hoc in memoriam p. ius offēse: vt. ff. de app. decur. l. vlt. ff. de questionib. l. vnus. §. seruis. Et est hinc ar. ex recentia tēpore aliquid presumendū esse: vt. do. et rō. xxxi. q. j. si quis viuente. l. dist. si qua femina. Sed nunc sufficiat quid quilibet inimicē repellat: videtur qd tantum dō.

criminales & capitales: vt extra de simo. per tuas. in fi. et in fi. de exco. tu. s. inimicitie. et. ff. de arbi. licet nam non quilibet amicus repellitur, sed solum ille qui maxima familiaritate coniunctus est. ff. de verb. signi. l. si amicos. Item lex dicit qd propter leues inimici

has non exinguitur legatu. sed propter graues. vt. ff. de adm. leg. l. iij. in fi. Et contra videtur qd inimicitie non tolli capitales sed etia alie repellant quia ab accusatio

ne repellitur quis propter civilem conrouerfiam. extra de resti. spolia. ite cum quis. nec etia tales inimici admittuntur ad purgandum: vt extra de purga. cano. cum in uentate. in fi.

Adicias qd temp inimicus repellitur nisi sint leues: imo dicit inimicitie: arg. extra de simo. licet hely. et hoc re

linquuntur in quibus non indicio quales inimicitie repellant: vt in au. de resti. s. i. vero dica tur. coll. vj. et. iij. queho. iij. s. si de resti. s. i. de tali imi

mico dicit lex qd non semper repellitur quis propter inimicitias: s. iudex etiam mabit an ei credit debeat vel non. ff. de queho. iij. l. i. s. queho. iij. in fi. s. si simile. ff. de exco. tu. ppter litem. 30. m.

Accusatoribus. Item hoc capit. diuiditur in duas ptes. In pma parte dicit qd in modis prohibuit

accusatoribus inimicis: vel qui cum inimicis morantur: vel de domo inimici procedentibus: vel suspicis non credat

volentibus accusare: et si quis prohibita infringere tetauerit, si est clericus deponatur: si monachus vel laicus exco. munitur. In scda parte dicit qd qui possunt illatas secretas vel manifestas in fidi

as ad ecclesiasticam notitia pertulerit puniuntur et condennando ea que huiusmodi sententia complectitur potatur honore. Illi vero qui aduersus eos moluntur, deponantur: et rebus ablati

perpetuo tradantur. Item Pontianus sancte et vniuersalis ecclesie episcopus. Item non possunt esse accusatores vel testes.

Aspectus aut inimicos aut facile litigates, et eos qui non sunt bone conuersationis, aut quorum vita est accusabilis, et qui rectam non te

nuo tradantur exilio. Item inimicis. C. de inoffi. testa. liberi. vbi filius exhereditatus potest si copulauerit amicitias cum suis iuris matris: vt et de accu. cum oportet. et de app. ex illuatio. qd si peritulerit. Admonitione premissa si in modum exhereditationis agi dare.

denotat esse potest admodum criminis. ff. de i. nino si peccauerit. si quis est in modum accusatoris, non est necessaria admodum notitia. et de simo. licet hely. et habet hic qd remunerat accusator. sic legitur dist. si quis papa.

Aspectus. Item enumerant septem genera personarum apostolicarum et papalium super quibus mandatis, scilicet a tempore apostolorum in hac sancta vrb

seruati esse, accusatores et accusationes quas exhereditariis consuetudinibus leges non asserunt, a clericorum accusatione submotas. et. i. Idcirco et nos sequentes patrum vestigia, pro saluatione seruorum dei quascunq ad accusationes personarum leges publice non admittunt, his impugnandi alterum

et nos licetiam submouemus: et nulle accusationes audiantur a iudicibus ecclesiasticis que a legibus seculi prohibentur.

Item pelagius papa. Alienigenae, et quos dicitur voces mortuos appellant: episcopos accusare non possunt.

Anonica sanctorum patrum statuta sequentes, atq; roborantes: omnes infames, cunctosq; suspectos vel inimicos, et eos qui non sunt eorum gentis, vel

manam legem inducit. Alia litera, exhereditariis consuetudinibus. ff. de i. publice. l. seculares. Anonica. Item enumerant, vniuersalia hominum beatas quod oino remouet ab accusatione episcoporum, infames et, nescit, tra qd ista tria, fides vita et libertas, pro que ponant, nec si

et. s. etia, de ignotis. loas. qd non, pmouent. xiiii. dist. des. fm qd. xviii. di. p. totu. als iniqui est qd hic dicit qd theu. p. et l. tomicus non possit testificari contra gallicum.

manam legem inducit. Alia litera, exhereditariis consuetudinibus. ff. de i. publice. l. seculares. Anonica. Item enumerant, vniuersalia hominum beatas quod oino remouet ab accusatione episcoporum, infames et, nescit, tra qd ista tria, fides vita et libertas, pro que ponant, nec si

et. s. etia, de ignotis. loas. qd non, pmouent. xiiii. dist. des. fm qd. xviii. di. p. totu. als iniqui est qd hic dicit qd theu. p. et l. tomicus non possit testificari contra gallicum.

manam legem inducit. Alia litera, exhereditariis consuetudinibus. ff. de i. publice. l. seculares. Anonica. Item enumerant, vniuersalia hominum beatas quod oino remouet ab accusatione episcoporum, infames et, nescit, tra qd ista tria, fides vita et libertas, pro que ponant, nec si

denotat esse potest admodum criminis. ff. de i. nino si peccauerit. si quis est in modum accusatoris, non est necessaria admodum notitia. et de simo. licet hely. et habet hic qd remunerat accusator. sic legitur dist. si quis papa.

Aspectus. Item enumerant septem genera personarum apostolicarum et papalium super quibus mandatis, scilicet a tempore apostolorum in hac sancta vrb

seruati esse, accusatores et accusationes quas exhereditariis consuetudinibus leges non asserunt, a clericorum accusatione submotas. et. i. Idcirco et nos sequentes patrum vestigia, pro saluatione seruorum dei quascunq ad accusationes personarum leges publice non admittunt, his impugnandi alterum

et nos licetiam submouemus: et nulle accusationes audiantur a iudicibus ecclesiasticis que a legibus seculi prohibentur.

Item pelagius papa. Alienigenae, et quos dicitur voces mortuos appellant: episcopos accusare non possunt.

Anonica sanctorum patrum statuta sequentes, atq; roborantes: omnes infames, cunctosq; suspectos vel inimicos, et eos qui non sunt eorum gentis, vel

manam legem inducit. Alia litera, exhereditariis consuetudinibus. ff. de i. publice. l. seculares. Anonica. Item enumerant, vniuersalia hominum beatas quod oino remouet ab accusatione episcoporum, infames et, nescit, tra qd ista tria, fides vita et libertas, pro que ponant, nec si

et. s. etia, de ignotis. loas. qd non, pmouent. xiiii. dist. des. fm qd. xviii. di. p. totu. als iniqui est qd hic dicit qd theu. p. et l. tomicus non possit testificari contra gallicum.

manam legem inducit. Alia litera, exhereditariis consuetudinibus. ff. de i. publice. l. seculares. Anonica. Item enumerant, vniuersalia hominum beatas quod oino remouet ab accusatione episcoporum, infames et, nescit, tra qd ista tria, fides vita et libertas, pro que ponant, nec si

et. s. etia, de ignotis. loas. qd non, pmouent. xiiii. dist. des. fm qd. xviii. di. p. totu. als iniqui est qd hic dicit qd theu. p. et l. tomicus non possit testificari contra gallicum.

manam legem inducit. Alia litera, exhereditariis consuetudinibus. ff. de i. publice. l. seculares. Anonica. Item enumerant, vniuersalia hominum beatas quod oino remouet ab accusatione episcoporum, infames et, nescit, tra qd ista tria, fides vita et libertas, pro que ponant, nec si

et. s. etia, de ignotis. loas. qd non, pmouent. xiiii. dist. des. fm qd. xviii. di. p. totu. als iniqui est qd hic dicit qd theu. p. et l. tomicus non possit testificari contra gallicum.

¶ **Mortuos in peccatis** vt. si. q. vij. placuit. 3o. **Causa. 2a.** Lex diuina repellit omnes accusatores et accusatores, et eorum negotia id est testimonia que secularia leges no admittunt: et generaliter oia laici repelluntur, cu sint inferiores, et a clericis no admittuntur accusari.

¶ **Negocia. id est testimonia.** Regulariter contra clericos no admittuntur laici. si. q. vij. laicos. r. c. gcut. **Superiores id est clericos.** Causatores. **¶** Omnes remouet Stephanus ab accusatores quos leges seculari repellunt, et apostolici prohibeant. et hoc in prima parte. In scda q incipit ibi, Nullus dicitur q nullus alienigena sit episcopus accusator vt iudex. et hoc probatur auctoritate veteris testam. Item nullus seruus nullus libertus, et nulla suspecta vel infamis persona accuset nros.

¶ **Ut iudices.** Adictis ergo maiorum possumus argueri. r. vij. dist. ii. quid veri. **¶** Aut libertus. Qui no potest ordinari nisi plene iure sit emancipatus. l. iij. dist. iij. quid veri. nec accusare vt. q. qone. vij. ipsi apostolici. et capitula. r. c. de eman. libe.

¶ **Accusatores et accusatores** qd leges seculari non admittunt, et antecessores nri prohibent, et nos subuenimus nulli alienigena. aut accusator fiat eorum aut iudex. vnde et de Roth scriptum est. Ingressus es vt aduena: nūquid vt iudices? Accusator autem nostrorum nullus sit seruus aut libertus, nullaqs suspecta aut infamis persona. **¶** Item Rufebius papa. **¶** Infames q ad iurilegatos diuinos percurrunt, nec accusatores nec testes ed pnt. **¶** Constitutum cu oibus

¶ **Malefici.** Qui faciunt ne viri possint cognoscere virtutes suas: vel q volunt futura scire. et hoc est crimen publici. c. de paga. sa. r. tem. co. l. ij. et vlti. **¶** Qui falsum. Extra de oidi. cos. cum dilectus contra. Sed ibi non fuit lata sententia contra testem. **¶** Contra reu. **¶** Si ve no. r. no contra testem. vt. cap. secus esset. contra post. testē enim potest ferri. vt. c. de test. nullum. in fi. **¶** Simileq. **¶** Alii addunt. i. vi. q. j. quicūq. r. cap. infame. **¶** Quia infame. De non teste ad oia supras dicta: q suspecta domestici no sunt infame. Et ita est arg. q verbum sequens in primis: gūis non referunt ad oia supradicta sic de cō. dist. ii. cū omne. i. simile ff. de in rem verso. ff. pro parte. §. idē. ff. de lega. l. i. talis scriptura. §. vlti. q. l. si seruus pluri. §. vlti. Et c. cōtra extra de do. cū dō lecti. **¶** Similiter. **¶** Aut gratiosus. id est adulescentes. r. vij. dist. iij. **¶** Aut gratiosus. ff. de transact. act. p. c. m. **¶** Vel affines. **¶** Et. q. ix. abfena. simile. ff. de iur. l. l. c. conella. i. p. c. i. tamē inter se ne admittent officia: q. affines potest accusare affinem. c. de abol. l. vltima. **¶** Illius. **¶** In hoc ca. enumerant. it. genera psonarū q ab accusandis repelluntur. **¶** Causatores. **¶** Causa. **¶** Quæstrum fuit a Calisto vtrū possint accusare vt testificari suspecti familiares, vel de domo prodeuntes, vel vtrū constan-

qui nobiscum sunt episcopi, vt homicide, malefici, fures, sacrilegi, raptores, adulteri, incesti, venefici, suspecti, criminosi, domestici, pelturi, et qui raptum fecerunt, vel qui falsum testimonium dixerunt, seu q ad fortilogos diuinos concurrunt: similesq. eorum nullatenus ad accusationem vel ad testimonium sint admittendi, q infames sunt: et iuste repellendi q. funesta est vox eorum. **¶** Item Julius papa. **¶** Suspecti aut gratiosi ad accusationem no admittantur. **¶** Similiter in premissa synodo est decretum ne suspecti, aut infames, aut criminosi, aut gratiosi, aut calumniatores, vt affines, vt scelerati, aut facile litigantes suscipiantur accusatores: sed tales q of vitio careant et suspicionē.

¶ **Item Felix papa.** **¶** Qui in iudicio studeat, vel facile litigat: nec accusator, nec testis esse potest. **¶** Illius seruus, nullus libertus, nullus infidelis, nullus criminibus irretitus, nullus calumniator, nullus qui iniuriis studeat, nullus frequenter litigans et ad accusandum detrahendum facilis, nulla infamis persona, vel omnes quos ad accusandum publica crimina leges publice no admittunt, permittant episcopos accusare. **¶** Item Calixtus papa. **¶** Familiares, suspecti, et domo prodeuntes non recipiantur in accusatione. **¶** Accusatores vel testes suspecti no recipiant, nec familiares vel de domo prodeuntes, vel vtrū constan-

¶ **Item Stephanus Romane ecclesie episcopus oibus episcopis.** **¶** Nec seruus, nec libertus, nec infamis episcopos accusare presumant. **¶** Accusatores et accusationes qd leges seculari non admittunt, et antecessores nri prohibent, et nos subuenimus nulli alienigena. aut accusator fiat eorum aut iudex. vnde et de Roth scriptum est. Ingressus es vt aduena: nūquid vt iudices? Accusator autem nostrorum nullus sit seruus aut libertus, nullaqs suspecta aut infamis persona. **¶** Item Rufebius papa. **¶** Infames q ad iurilegatos diuinos percurrunt, nec accusatores nec testes ed pnt. **¶** Constitutum cu oibus

¶ **Accusatores et accusatores** qd leges seculari non admittunt, et antecessores nri prohibent, et nos subuenimus nulli alienigena. aut accusator fiat eorum aut iudex. vnde et de Roth scriptum est. Ingressus es vt aduena: nūquid vt iudices? Accusator autem nostrorum nullus sit seruus aut libertus, nullaqs suspecta aut infamis persona. **¶** Item Rufebius papa. **¶** Infames q ad iurilegatos diuinos percurrunt, nec accusatores nec testes ed pnt. **¶** Constitutum cu oibus

¶ **Accusatores et accusatores** qd leges seculari non admittunt, et antecessores nri prohibent, et nos subuenimus nulli alienigena. aut accusator fiat eorum aut iudex. vnde et de Roth scriptum est. Ingressus es vt aduena: nūquid vt iudices? Accusator autem nostrorum nullus sit seruus aut libertus, nullaqs suspecta aut infamis persona. **¶** Item Rufebius papa. **¶** Infames q ad iurilegatos diuinos percurrunt, nec accusatores nec testes ed pnt. **¶** Constitutum cu oibus

¶ **Accusatores et accusatores** qd leges seculari non admittunt, et antecessores nri prohibent, et nos subuenimus nulli alienigena. aut accusator fiat eorum aut iudex. vnde et de Roth scriptum est. Ingressus es vt aduena: nūquid vt iudices? Accusator autem nostrorum nullus sit seruus aut libertus, nullaqs suspecta aut infamis persona. **¶** Item Rufebius papa. **¶** Infames q ad iurilegatos diuinos percurrunt, nec accusatores nec testes ed pnt. **¶** Constitutum cu oibus

¶ **Accusatores et accusatores** qd leges seculari non admittunt, et antecessores nri prohibent, et nos subuenimus nulli alienigena. aut accusator fiat eorum aut iudex. vnde et de Roth scriptum est. Ingressus es vt aduena: nūquid vt iudices? Accusator autem nostrorum nullus sit seruus aut libertus, nullaqs suspecta aut infamis persona. **¶** Item Rufebius papa. **¶** Infames q ad iurilegatos diuinos percurrunt, nec accusatores nec testes ed pnt. **¶** Constitutum cu oibus

¶ **Accusatores et accusatores** qd leges seculari non admittunt, et antecessores nri prohibent, et nos subuenimus nulli alienigena. aut accusator fiat eorum aut iudex. vnde et de Roth scriptum est. Ingressus es vt aduena: nūquid vt iudices? Accusator autem nostrorum nullus sit seruus aut libertus, nullaqs suspecta aut infamis persona. **¶** Item Rufebius papa. **¶** Infames q ad iurilegatos diuinos percurrunt, nec accusatores nec testes ed pnt. **¶** Constitutum cu oibus

¶ **Accusatores et accusatores** qd leges seculari non admittunt, et antecessores nri prohibent, et nos subuenimus nulli alienigena. aut accusator fiat eorum aut iudex. vnde et de Roth scriptum est. Ingressus es vt aduena: nūquid vt iudices? Accusator autem nostrorum nullus sit seruus aut libertus, nullaqs suspecta aut infamis persona. **¶** Item Rufebius papa. **¶** Infames q ad iurilegatos diuinos percurrunt, nec accusatores nec testes ed pnt. **¶** Constitutum cu oibus

¶ **Accusatores et accusatores** qd leges seculari non admittunt, et antecessores nri prohibent, et nos subuenimus nulli alienigena. aut accusator fiat eorum aut iudex. vnde et de Roth scriptum est. Ingressus es vt aduena: nūquid vt iudices? Accusator autem nostrorum nullus sit seruus aut libertus, nullaqs suspecta aut infamis persona. **¶** Item Rufebius papa. **¶** Infames q ad iurilegatos diuinos percurrunt, nec accusatores nec testes ed pnt. **¶** Constitutum cu oibus

